

v
sc
d

Dans
prijzen

**Juryrapport
Jeugddansprijzen
Seizoen 2023-2024**

Inleiding

Het is voor de derde keer dat tijdens het festival De Nederlandse Dansdagen de Jonge Zwanen voor de meest indrukwekkende jeugddansproductie en jeugddansprestatie worden uitgereikt. Het was voor de jury geen gemakkelijke taak om de genomineerden te kiezen, omdat er meer bijzonders te zien was dan wat wij konden belonen met een nominatie.

De Jeugddansjury is het afgelopen seizoen getuige geweest van wonderlijke, ontroerende, enerverende, poëtische, vrolijk makende, tot nadenken stemmende voorstellingen. We zaten tussen beweeglijke kleintjes en joelende jongeren en alles daartussenin.

De overlapping van dansstijlen en het samengaan van disciplines in één voorstelling, die we in het vorige juryrapport al benoemden, zagen we ook dit seizoen op vele manieren terug. Steeds vaker wordt door de makers uitgegaan van de vraag: wat heeft dit idee nodig om het op de meest zinvolle en betekenisvolle manier vorm te geven? Binnen de hele breedte van de podiumkunsten pinnen zij zich niet meer vast op een bepaalde vorm of discipline. Acteurs werken mee aan dansvoorstellingen, bij teksttoneel worden choreografen ingezet. Dansers creëren ter plekke een decor. Muziek en geluid, vrijwel altijd prominent aanwezig in dansvoorstellingen, werden ook dit seizoen niet alleen gehoord, maar het publiek zag ook hoe en door wie en met welke instrumenten de muziek gemaakt werd. Een mooi voorbeeld van de kracht van live percussie, uitgevoerd door de dansers zelf, is Kromanti van Dietrich Pott, geïnspireerd door zijn Surinaamse roots. We zagen het jonge publiek in vervoering raken en uit hun dak gaan.

Bij schoolvoorstellingen voor jongeren kan het er soms ook op een andere, minder vrolijk stemmende manier heftig aan toe gaan, zeker als het gaat om aan gender gerelateerde onderwerpen. Er kan onder de jongeren een groepsdynamiek ontstaan, waarbij dansers worden uitgelachen of verbaal worden uitgedaagd. We zagen dat er door de gezelschappen veel moeite gedaan wordt om het welbevinden van de dansers te waarborgen. Zij hebben voor scholen veel klaarliggen om hun leerlingen voor te bereiden en voor- en nagesprekken te voeren. Helaas wordt zo'n voortraject vaak niet gedaan, soms door een te hoge werkdruk bij de leraren, soms omdat kritische vragen van ouders leidend zijn voor de school. Gelukkig zien we dat makers en dansers zich hierdoor niet laten bepalen en belemmeren. Schoolvoorstellingen bieden juist een kans om het publiek ervaringen mee te geven over onderwerpen, die zij in hun eigen leefwereld vanuit een ander perspectief kennen. Het is een prachtig resultaat als een dergelijke voorstelling, al is het maar bij enkelen, tot een eye-opener leidt. Een opsteker voor jongeren bleek ook Hoop!, de afscheidsvoorstelling van Wies Bloemen voor Danstheater AYA, over levenslust en hoop, waarbij de vraag wordt opgeworpen hoe je daar zelf actief in kunt zijn.

Ook zag de jury dit seizoen weer dat makers en performers op tal van manieren verbinding maken met hun publiek. De allerjongsten zitten meestal op de grond om het speelveld heen en worden door de dansers, de objecten en de geluiden

aangetrokken en uitgenodigd om mee te doen op een vanzelfsprekende manier. We zagen een groeiende expertise bij de performers om dit in goede banen te leiden, zoals in *Blikvangers (1+)* van De Stille. Opvallend was dat bij vrije voorstellingen in de theaters steeds vaker een voorbereidend programma wordt aangeboden, waardoor het publiek gevoelig gemaakt wordt voor thema's die spelen in de voorstelling. Zo knutselen kinderen een eigen Totem voorafgaand aan *Yanasei*, een voorstelling van Ryan Djojokarso over verdriet en troost.

Heel bijzonder was de enorme opstelling in de foyer bij *Zwerfhonden* van Andreas Denk. Voorafgaand aan de voorstelling mag je in de foyer een pad kiezen, waarbij je onderweg door te kijken, te luisteren, te voelen en te ruiken allerlei informatie krijgt, die verband houdt met de thematiek van de voorstelling. Denk legt in zijn voorstelling niet alleen de nadruk op inclusiviteit in de voorstelling zelf, maar hij maakt *Zwerfhonden* ook voor een inclusief publiek, namelijk voor kinderen die niet al hun zintuigen kunnen inzetten. Hij spreekt zowel in het randprogramma als tijdens de voorstelling ook andere zintuigen dan kijken en horen aan. Voelen en ruiken spelen eveneens een rol.

De jeugddansjury is ook dit jaar weer overweldigd door de creativiteit en overtuigingskracht van de makers en de performers. We zagen de chemie op het podium en raakten onder de indruk van de fantasievolle en ingenieuze decors en kostuums. We hebben genoten en kijken uit naar het komende nieuwe seizoen, waarin wij hopelijk weer ontroerd zullen raken door jullie passie voor de jeugddans. Ook nu er moeilijke tijden gaan aanbreken, is jullie doorzettingsvermogen een enorme kracht.

Genomineerden voor de Jonge Zwaan voor de meest indrukwekkende jeugddansprestatie

Luciano Hiwat in *Kromanti (10+)* van ISH Dance Collective (choreograaf: Dietrich Pott)

In de eerste choreografie waarin hij zelf niet dansend optreedt, onderzoekt b-boy Dietrich Pott zijn persoonlijke band met het Surinaamse winti-geloof. Oeroude rituelen met kruidenbaden en bodypaint worden afgewisseld met een swingend balanceerspel op evenwijdig gedragen palen. De vijf jonge danstalenten die Pott uitnodigde vormen een hecht ensemble, dat zichzelf op het hoogtepunt van de voorstelling muzikaal begeleidt op verschillende Afrikaanse trommels en percussie-instrumenten.

Binnen deze sterke dansersgroep weet Luciano Hiwat zich steeds te onderscheiden met een soepele mix van explosieve hiphop-skills, trance en swingende afrobek. De danser beschikt over het bijzondere talent individueel op te vallen, terwijl hij toch duidelijk deel blijft uitmaken van het collectief. Niet alleen als percussionist maar vooral ook in zijn dans legt Hiwat een opmerkelijke muzikaliteit aan de dag. Rust en beheersing combineert hij met erupties op een hoog energieniveau. In een

voorstelling die gewijd is aan luchtgeesten (kromanti) laat Hiwat de grenzen tussen dans en luchtacrobatiek op toepasselijke wijze vervagen.

Winter Wieringa in *Hoop!* (12+) van Danstheater Aya (choreograaf Wies Bloemen)

In haar voorstelling *Hoop!* brengt Wies Bloemen vier onderling zeer verschillende performers bij elkaar. In deze sterke groep valt Winter Wieringa op door zijn lichtvoetige, soms bijna nonchalante manier van dansen. Lopen, zitten, op zijn hoofd staan, windmills draaien: het ziet er allemaal even vanzelfsprekend uit. In een imposant duet op filmische muziek van violist Anna Phoebe ondersteunt hij als een zorgzame danspartner de acrobatische toeren van Fleur Roks, maar durft hij in opmerkelijke draaiingen ook op haar te leunen. Steeds weer laat Wieringa zich kennen als een intrigerende danser naar wie je wilt blijven kijken. In groepsdansen beantwoordt hij de kokette verleiding van Laura Costa en de bravoure van Gary Gravenbeek met een koele, licht geamuseerde gereserveerdheid. Die reserve maakt plaats voor overgave in de afsluitende choreografie. Als antwoord op het deinende nummer 'Sterrenlopen' - waarin Wende en S10 op theatrale toon oproepen tot gezamenlijke actie - gooien Wieringa en zijn mededansers alle remmen los.

Gwen Langenberg in *Pinocchio Effect* (10+) van Maas theater en dans en Scapino Ballet Rotterdam (choreograaf Cecilia Moisio)

In een rijk geschakeerde dansersloopbaan, die voerde langs uiteenlopende opdrachtgevers als Joop van den Ende, Danstheater Aya, De Nederlandse Opera en de Jakop Ahlbom Company ontwikkelde Gwen Langenberg zich tot een zeer veelzijdige performer. Die veelzijdigheid komt optimaal uit de verf in *Pinocchio Effect*, een creatie van Cecilia Moisio. In deze spectaculair vormgegeven productie draait het om leugens in verschillende verschijningsvormen, met de nadruk op de schadelijke gevolgen van liegen binnen familiestructuren. In de voorstelling wisselt Langenberg meerdere rollen af. In haar vertolking van een autoritaire vader-met-plaksnor beweegt ze zich dansend, mimend en acterend langs de grens tussen camp en ernst. Ronduit kluchtig houdt ze zich staande in een intermezzo waarin ze een schijngevecht voert in een grotesk piemelpak. In de minimalistische dinerscène die de voorstelling afsluit demonstreert Langenberg dan weer haar kwaliteiten als contemporary dancer. Aan haar beheersing van Moisio's ruige en afmattende idioom is te zien dat Langenberg vaker met de choreograaf samenwerkte. In het repetitieve bewegingsmateriaal vindt ze een bewonderenswaardige balans tussen controle, lenigheid en expressiviteit.

De Jonge Zwaan voor de meest indrukwekkende jeugddansprestatie wordt toegekend aan Winter Wieringa in *Hoop!* (12+) van Danstheater Aya

Genomineerden voor de Jonge Zwaan voor de meest indrukwekkende jeugdproductie

Op een onbewoond (6+) van MAN||CO (Vera Goetzee, Lisa Feij, Susan Hoogbergen en Roma Koolen)

In deze aanstekelijke voorstelling draait het om het ongemak dat gepaard gaat met de omgang met anderen en het leren kennen van je zelf. Twee personages bewegen zich over een veelkleurige en grillig gevormde lappendeken. De ronde contouren doen denken aan een eiland, maar omdat zand, zon of zee ontbreken mag het toch geen eiland heten. Vandaar dat de titel niet verder komt dan Op een onbewoond.

In dit inventieve decor zorgt de komst van een nieuwkomer voor reuring. De nieuwkomer blijkt avontuurlijker dan het eerdere duo, dat nauwelijks van het onbewoond durft af te komen. Zij waagt zelfs de oversteek naar de publieksruimte, waar ze over stoelen en toeschouwers klautert. Uiteindelijk slaat de nieuwsgierigheid over. Na een reeks mooi in elkaar overvloeiende scènes, waarin de onderlinge verhoudingen steeds verschuiven, eindigt het trio met een ontspannen groepschoreografie. Het ongemak is verdreven.

Het danscollectief MAN||CO bestaat uit Lisa Feij, Vera Goetzee, Susan Hoogbergen en Roma Koolen, allen alumni van de opleiding moderne theaterdans in Amsterdam. De geweldig op elkaar ingespeelde performers nemen hun publiek op vanzelfsprekende wijze mee langs verschillende sferen: van hilarische tekenfilmhumor, via secuur getimed bewegingstheater tot vanuit het diepst van het lijf opborrelende dansimpulsen.

Milky Way (8+) van Maas theater en dans (Freek Nieuwdorp)

Onder eindregie van Pia Meuthen voeren de makers de kijker mee in de belevingswereld van een jongen, die in zijn eentje zit te wachten op het sportveld: zijn gescheiden ouders zijn vergeten wie aan de beurt was om hem op te halen. De jongen verdrijft het pijnlijke tafereel door, met hulp van zijn telefoon, te vluchten in zijn fantasie. Origineel is de keuze om het mobieltje nu eens niet als iets negatiefs neer te zetten, maar als een toestel dat in staat is om werelden te openen, eenzaamheid te verdrijven en troost te bieden. Er verschijnen twee imaginaire vrienden - of zijn het andere jongeren die hij in een online chat ontmoet? - met wie hij een ruimtereis maakt. Op verwonderde toon stellen de spelers vragen over de grootsheid van het heelal. Acteur Freek Nieuwdorp en dansers Art Srisayam en Arnold Put vullen elkaar geweldig aan. Samen duikelen ze over de sporttribune, met lichtgevende attributen, die opgetogen reacties ontlokken aan de jonge toeschouwers. Het decor – een ingenieuze combinatie van tribune en gymnastiekmat – biedt een rijkdom aan spelen en beweegmogelijkheden, die met tomeloze energie wordt benut. Vooral de klittenbandwand waar de spelers in uiteenlopende posities aan blijven hangen is een gouden vondst.

Hoop! (12+) Van Danstheater Aya (Wies Bloemen)

Wies Bloemen neemt afscheid als artistiek leider van haar op jong publiek gerichte gezelschap Danstheater Aya. Dertig jaar geleden zette Bloemen dans voor tieners brutaal op de kaart met taboedoorbrekende voorstellingen als Bronsttijd, Schrijntijd en Eindtijd. Met de viering van dans en levenslust die Hoop! is, zet Bloemen achter haar loopbaan een overtuigend uitroepteken. Publiek zit er in hoefijzeropstelling omheen. De vier dansers zoeken voortdurend contact met de kijker. Dat doen ze met ferme bewegingen en met oogcontact, maar vooral met de vragende en reacties uitlokkende teksten, die in hoog tempo worden afgevuurd op het publiek. De geïntegreerde stukken publieksparticipatie zijn opmerkelijk goed gelukt, dankzij het energieke en uitnodigende gastheerschap van rapper en danser Gary 'Duimalot' Gravenbeek. In een serie losjes aan elkaar geregen dansnummers, gezet op popliedjes met overwegend hoopvolle teksten, geeft Bloemen daarnaast de vier dansers genereus de ruimte om hun persoonlijke krachten te tonen: de atletische skills van Gravenbeek, de acrobatische power van Fleur Roks, de koele lichaamsbeheersing van Winter Wieringa en de lyrische schwung van Laura Costa.

De Jonge Zwaan voor de meest indrukwekkende jeugddansproductie wordt toegekend aan Op een onbewoond (6+) van MAN||CO

De VSCD Jeugddansjury 2023-2024 bestaat uit:

Liesbeth Wildschut (voorzitter), danswetenschapper | **Fritz de Jong**, danscriticus Parool en Theaterkrant | **Erik Kaiel**, choreograaf | Mouna Laroussi, danstheatermaker en performer | **Nicky van Rossum**, programmeur Theater Orpheus, Apeldoorn | **Janneke Schmeitz**, dansprogrammeur Parkstad Limburg Theaters en festivalcoördinator schrit_tmacher Festival, Heerlen | **Eline van der Stoep**, programmeur jeugd/jongeren en educatie Theater Zuidplein, Rotterdam

Nederlandse
Dansdagen

**VRIENDEN
LOTERIJ**
elke dag plezier